

Bevar mig vel

NYHEDSBREV FEBRUAR 2023

Indkaldelse til generalforsamling tirsdag den 14. marts kl. 19.00
på Holbæk Bibliotek i Lille Sal, Nygade 9, Holbæk

Indhold i dette nyhedsbrev

1. Dagsorden til generalforsamlingen
2. Formandens årsberetning
3. Tempelkrog Nords pumpehus
4. Ny villa ved Tuse Kro og Kirke
5. Arkitekturpolitik
6. Retningslinier for Solenergianlæg er vedtaget
7. Orø Præstegård, sidste nyt

1. Dagsorden til generalforsamlingen

1. Valg af dirigent
2. Beretning ved formanden for bestyrelsen
3. Forelæggelse af revideret regnskab til godkendelse
4. Behandling af eventuelle forslag fra bestyrelsen og øvrige medlemmer
5. Fastlæggelse af kontigent
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter
7. Valg af revisor og suppleant
8. Eventuelt

Ad pkt. 6:

Ole Peter Borch Nielsen er på valg og er villig til genvalg
Lykke Mantzius Lykke er på valg og er villig til genvalg
Niels Cruusberg Helgogaard er på valg og er villig til genvalg
Suppleant Kristian Lund er på valg og er villig til genvalg
Suppleant Tommy Nygaard Woxholt er på valg og er villig til genvalg
Suppleant Peter Korsgaard er på valg og genopstiller ikke.
Bestyrelsen arbejder på at finde en historiker som suppleant.

Ad pkt. 7:

Revisor Leif Bahn er på valg og villig til genvalg
Revisor Peter Blumensaadt er på valg og er villig til genvalg
Revisorsuppleant Henning Østergaard er på valg og er villig til genvalg

Sct. Nicolai Kirkegårds smukke mur langs Blegdammen

2. Formandens årsberetning

FBL-Holbæk - Årsberetning for året 2022

Året 2022 var på flere måder skelsættende. Overordnet kunne bestyrelsen genoptage almindelig mødepraksis uden at ty til mundbind eller holde online-bestyrelsesmøder. Det var en stor lettelse at slippe for.

Der er i 2022 afholdt 8 bestyrelsesmøder, 4 møder i Team Bevaring, en række besigtigelser, tre møder om arkitekturpolitik, afholdt 2 foredrag, deltagelse i målrettet marketingsarbejde, rådgivet privatpersoner og bygherrer mm.

Holbæk Kaserne

Bestyrelsen indledte året med en grundig besigtigelse (6. januar) af kaserneområdet, da flere besøg årene før havde gjort det klart, at der var sket et skred i styring og vedligehold af de bygningsmæssige kvaliteter i det historiske anlæg. Ikke mindst de kommunalt ejede bygninger oplevedes noget mistrøstige. Der blev udarbejdet en illustreret rapport med anvisninger på, hvorledes man kunne rette op på miseren. Rapporten blev forelagt Team Bevaring og den kommunale forvaltning – og blev godt modtaget. Det blev således aftalt, at kommunens plan- og byggesagsafdeling samt driftsafdelingen, der står for vedligehold og udførelse af samme ville deltage i en rundvisning på kaserneområdet, hvor FBL-Holbæk med udgangspunkt i rapporten kunne 'tegne og fortælle', og vi i fællesskab kunne drøfte, hvorledes man kunne komme videre.

Det blev ikke mindst fra driftsafdelingen anført, at problemets løsning var af økonomisk karakter. Vi anførte, at det ville være bedre og i det lange løb mere økonomisk at gøre tingene håndværksmæssigt rigtigt fra begyndelsen.

Arkitekturpolitik i Holbæk Kommune

Årets vigtigste begivenhed var igangsættelsen af processen i retning af en arkitekturpolitik for kommunen.

Processen indledtes med et forventningsafstemningsmøde for de interesserede parter i marts måned. Og i maj blev der afholdt et velbesøgt offentligt kick-off møde for processen på Kulturkasernen. Mere end en tredjedel af

kommunalbestyrelsen var til stede ligesom vi deltog med tre bestyrelsesmedlemmer.

Arkitektforeningens direktør, Lars Autrup og stadsarkitekt i Gladsaxe, Tina Saaby var foredragsholdere med perspektiver på, hvad en arkitekturpolitik kan og skal. Den skal være troværdig, handlingsorienteret og langtidsholdbar – og man skal forholde sig til området man bygger i: historisk, kulturelt, topografisk og befolkningsmæssigt.

Vi stod i sommeren også for en rundvisning på Bakkekammen for kommunalbestyrelsen, der var på udflygt med forvaltningen som led i processen. Der blev talt om bevægelsen Bedre Byggeskik og om flere af de gode bedre byggeskik-huse på Bakkekammen, Møllevangen og om bygmesterskolen på Isefjordsvej. Vi har senere deltaget i workshoper, indsendt vores kommentarer til arbejdsgruppen, der tager hånd om arkitekturpolitikprocessen. Blandt punkterne skal nævnes: "at kommunen bør være det bedste eksempel på en bygherre med ansvar og visioner" – og at "kommunens administration af egne bygninger, af have- og parkanlæg og af nybyggerier skal være de fremmeste ambassadører for fagligt kvalificerede ombygninger/tilbygninger/istandsættelser" – alt for at vise, at man tager arkitekturpolitikken alvorligt.

Besigtigelser og rådgivning

Det sker ikke så sjældent, at vi af kommunen bliver anvist som (ulønnede) konsulenter i forbindelse med ombygnings- eller restaureringsprojekter. Således har vi i forbindelse med et ejerskifte af Bakkekammen 50 i 2022 været anvendt til rådgivning om bygningens vinduer og døre. Rådgivningen ser ud til at bære frugt, for vinduerne fremstår nu nymalede med linoliefarve, og hoveddøren er i færd med at blive restaureret.

Også i forbindelse med et ejerskifte af Bakkekammen 10 blev givet rådgivning om størrelse og placering af ny kvist, rådgivning om hoveddør og forhæve.

Projektet Steno Diabetes Center på Akacievej ved Holbæk Sygehus, som vi tidligere havde kommenteret/ rådgivet på, var i 2022 kommet så vidt, at vi kunne deltage i en mock-up forevisning med bygherre, arkitekter, ingeniører og kommunens repræsentanter. Vi var en smule beklemte over mulig spejrefleksion fra de store glaspartier, der bliver opsat

på bygningskonstruktionen. Der var bl.a. et udvalg af forskellige toninger af ruderne til bedømmelse. Også dét kan være vanskeligt at vurdere på en mock-up. Men alt i alt er det et spændende projekt, som vi håber bliver godt og af blivende værdi.

Den gamle værftsbygning.

Et Holbæk Art maleri på en østvendt mur på det gamle skibsværft vakte hos nogle borgere vrede allerede ved omtale af, at muren var udpeget som sted for placering af kunstværket, der var særligt tænkt og designet til stedet - inden det var opført. Formand og næstformand for FBL-Holbæk var helt enige i, at placeringen var god og endda kunne højne oplevelsen af og i miljøet. Holbæk Kommune, der ejer værftet, valgte dog at resignere og foreslog i stedet en anden placering. Og sådan blev det.

Hørings svar

Aggersvold Gods. I en nabohearing vedr. ansøgning om udvidelse og ændring på Aggersvold Gods blev der afgivet svar med både ris og ros til de påtænkte bygningsændringer. Om FBLs kommentarer er taget til efterretning og efterfølgelse er pt. ukendt.

I Hørings svar til "Retningslinjer for solenergianlæg i Holbæk Kommune, og Forslag til Kommuneplantillæg nr. 6"... efterlyste bl.a. vi en øvre arealgrænse for solcelleanlæg, ligesom ejere af større eksisterende eller nyopførte bygninger med fladt tag skal gives gode muligheder for og information om etablering af solceller på taget. Endelig foreslog vi, at retningslinierne også bør følges for anlæg under 10.000 m², som er kommunens forslag. Det er 1/3 mere end en fodboldbane.

Bygningsforbedringsfonden

Gennem adskillige år har FBL-Holbæk haft et vågent øje til det bygningskulturmiljø, der findes på Sofievej i Tølløse. Vi har skrevet om det og advokeret for en bevaring af bygninger og miljø. Disse tanker har vi viderebragt i Team Bevaring og til de nye ejere, som vi til et konkret projekt anbefalede at søge støtte i Bygningsforbedringsfonden for Holbæk Kommune. Tølløse Gl. Elværk på Sofievej, der i 2020 blev tildelt en Historiske Huse plakette, har således fået tilsagn om støtte på 125.500 kr. til et nyt tag for så vidt, at arbejdet bliver udført efter de stillede krav bl.a. om

genanvendelse af støbejernsvinduerne i rytterlys, tagrender i zink, synlige loftsbrædder med perlestaf mv.

Ejerne af Butterup Gl. Skole, Butterup Byvej 13, søgte om et større beløb (175.000) til udskiftning af vinduerne, men da de foreslåede vinduer harmonerede dårligt med bygningen, blev ejerne i stedet rådet til at lade de eksisterende vinduer restaurere med tømmerfaglig bistand og at søge byfornyelsespuljen om midler til enten restaurering af eksisterende døre eller opbygning af nye døre. Det forlyder, at ejerne agter at følge rådet.

FBL-Holbæks marketingsgruppe

På generalforsamlingen sidste år blev der nedsat en marketingsgruppe bestående af medlemmer udenfor bestyrelsen, der havde til opgave at afdække, hvorledes vi kan blive flere medlemmer såvel private som firmaer. Der har i denne gruppe, bestående af Christian Rabøl, Helle Pedersen, Annemarie Harbo, Susanne Wiuff og Lene Floris, været afholdt 4 gode arbejds møder i løbet af 2022. Lene Floris måtte undervejs trække sig af arbejdsmæssige grunde, men gruppen blev suppleret med formand og sekretær/arkivar ad hoc. Der blev arbejdet med en særlig marketingscirkel, bestående af 5 koncentriske cirkler, hvor man ved årsskiftet var nået til sidste cirkel og om føje tid (i 2023) kan igangsætte processen.

Hvervefolder i ny udgave

Et af virkemidlerne for at få flere medlemmer er vores hvervefolder. Der blev i jubilæumsåret produceret en særlig jubilæumsudgave, og det var derfor nødvendigt at trykke en ny i 2022. Birgitte Degener har stået for den æstetiske udgave af folderen. Den er appetitlig – så meget at alle eksemplarer blev revet væk under et foredrag om FBL-Holbæks virke for Old Fellow i Holbæk og Omegn, og foredragsholderen måtte ty til de resterende eksemplarer af jubilæumsudgaven for at tilfredsstille efterspørgslen.

Hjemmesiden FBL-Holbaek.dk

Ved udgangen af 2022 er vores hjemmeside endnu ikke færdig, men der arbejdes støt på sagen, og forhåbentlig kan den præsenteres på generalforsamlingen den 14. marts 2023.

Sensommerudflugt til Jyderup

Lokalarkivar (Jyderup og Tølløse) Inge-Lis Madsen var vores guide og fortæller på sensommerudflugten til Jyderup med særlig vægt på Jyderups stationsby fra Sølyst ved Skarridsø, langs med søen til den gamle campingplads og retur ad Slagelsevej. Inge-Lis berettede meget fint om bygningerne og deres beboere gennem tid. Vi sluttede af med frokost på Cafe Forsinket (Jyderup gl. Stationsbygning) for alle deltagerne.

En fornøjelig og god tur.

FBL-Holbæks jubilæumsudstilling

Den fine jubilæumsudstilling er blevet udlånt til kommunen i Kanalstræde 2, hvor plancherne er ophængt forskellige steder bl.a. i kantinen og i foyeren, hvor formand for Mørkøv-Skamstrup-Stigs Bjergby lokalforum, Ellen Lundsgaard, stødte på dem. Hun blev meget glad for at se, at der også i Mørkøv fandtes smukke bygninger. Det vidste hun selvfølgelig godt i forvejen, men mente at det var rart at se, at andre også havde øje for det, og spurgte til om hun måtte bruge udstillingsmaterialet i forbindelse med et offentligt møde med kommunal repræsentation om Mørkøv Savværk. Selvfølgelig måtte hun det og fik alt tilsendt digitalt.

Der er ikke sat deadline på udstillingsperioden i Kanalstræde.

Peter Sorenus, formand

3. Tempelkrogens pumpehus indrettes til formidling

Ved årsskiftet gav Holbæk Kommune landzonetilladelse til at indrette pumpehuset til fortællinger om Tempelkrogens særlige natur og dyreliv, om digets betydning og funktion mv. FBL-Holbæk bifalder dette initiativ fra Lokalhistorisk Forening, som med god økonomisk støtte fra Friluftsrådet og Holbæk Kommunes Udviklingspulje vil stå for forvandlingen af pumpehuset.

I 2020 præmierede FBL-Holbæk Tempelkrogens nye vådområde, bl.a. med ordene:

”Området er blevet beriget med store naturskønne

områder og en bemærkelsesværdig biotop: Diget fra landindvindingen i 60érne er bibeholdt og sikrer, at det nye vådområde er ferskvand, Isefjorden er jo saltvand. Det tilfører området en stor mangfoldighed i dyre-planteliv, samtidig med, at det giver offentligheden en unik mulighed for at opleve natur omkring både fersk- og saltvandsområder samtidig og på tætteste hold. Meget hurtigt har forskellige fiske- og fuglearter invaderet området – måske også forskellige vilde dyr. Der er anlagt stier hele vejen rundt om området. Det er en perle og en stor gave til befolkningen her i området...”

En række medlemmer deltog i præmieringen i 2020 af det nye vådområde i Tempelkrogen med opsætning af en plakette – det er den lille pæl i forgrunden. Pumpehuset til venstre bliver det nye formidlingssted om hele området.

4. Ny villa ved Tuse Kro og Kirke

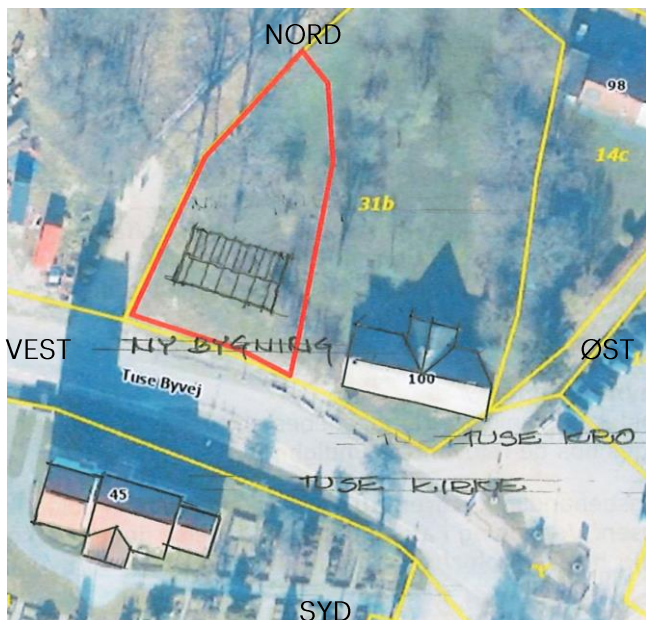
Holbæk Kommune har i november sidste år givet landzonetilladelse til udstykning af en 700 m² grund fra Tuse Kros grund og opførelse af en 109 m² bolig på grunden.

Kommunen har på vores sidste Team Bevaringsmøde forelagt tilladelsen for FBL-Holbæk. Som vi før har skrevet om, får foreningen desværre ikke landzoneansøgninger til gennemsyn, inden kommunen giver tilladelsen.

Vi har dog opnået den aftale, at vi fremover i forbindelse med de større ansøgninger som f.eks. ombygninger af større bevaringsværdige bygningsanlæg som f.eks. større gårde får mulighed for at kommentere, inden kommunen giver landzonetilladelse. Vi har tidligere haft et par kedelige eksempler, hvor vores bidrag kunne have ført til en heldigere udformning.

Foreningen for
Bygnings- og Landskabskultur
i Holbæk Kommune

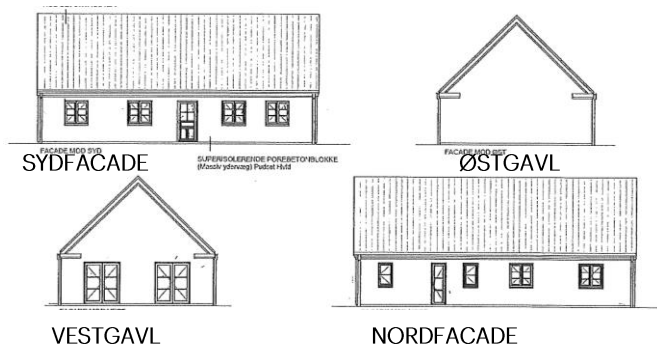

Den ny bygnings placering ved siden af den fredede Tuse Kro og overfor Tuse Kirke, som også er fredet

I Tuse er der søgt om og fået landzonetilladelse til opførelse af et fritliggende villa tæt på to fredede fritliggende bygninger – Tuse Kro og Tuse Kirke. Ifølge Holbæk Kommuneplan 2021 er Tuse landsby nævnt som et nyt kulturmiljø. Der er dog ikke medtaget en særlig beskrivelse heraf. Men det er dog udpeget.

Ansøgerens forslag vidner om, at man er interesseret i at opføre et rimelig klassisk længehus med 45 graders tag, muret gesims og småsprossede vinduer.

Nu er Holbæk jo kendt viden om for sine Bedre Byggeskik huse primært på Bakkekammen og Isefjordsvej øst for byen. De er også klassiske i deres udtryk, men med til et Bedre Byggeskik hus hører tillige gode proportioner (som efter det gyldne snit) og gode traditionelle materialer.

Tegninger af den planlagte villa fra ansøgningen om landzonetilladelse. Sydfacaden vender mod Tuse Byvej

Til sammenligning er her et foto af et Bedre Byggeskik hus i nogenlunde samme størrelse:

Et typisk Bedre Byggeskik hus på 5 fag ligesom det ansøgte i Tuse. Dette hus har en velproportioneret facade, som er behagelig at se på indefra som udefra.

FBL-Holbæk vurderer, at et hus omgivet af fredede bygninger, oven i købet alle fritliggende, skal gives en særlig omsorg i udformningen. Vi har på sidste Team Bevaringsmøde i efteråret kommenteret projektet overfor kommunen med håb om, at der, inden selve byggetilladelsen gives, kan ske en vis justering af bygningens udseende som f.eks. holde samme afstand mellem dør og vinduer, undlade store dørhuller som i gavlen og give huset en markeret sokkelkant.

Det vil være så ærgerligt, hvis huset i Tuse "falder så meget ved siden af", når nu de to nabobygninger har gjort så meget ud af at indpasse sig i omgivelserne. Om husets materialevalg ved vi intet, men vi håber, at der kommer røde vingetegl på taget, og at huset pudses som både kirke og kro er.

Vi følger op.

5. Arkitekturpolitik i Holbæk Kommune

"I Holbæk Kommune ønsker vi at understøtte og sikre kvalitet i fremtidens fysiske udvikling af kommunen. Samtidig ønsker vi at værne om vores eksisterende værdier i det byggede miljø og i vores landskaber. Derfor skal vi sammen lave en arkitekturpolitik!"

Kommunens forord på hjemmesiden om arkitekturpolitikken

Kommunen har en tidsplan for udarbejdelsen af den arkitekturpolitik, som Kommunens administration og borgerne skal følge i årene fremover. Man forventer en vedtagelse i forsommeren 2023.

Lige nu er vi i FASEN: "Idee bearbejdes i samarbejde med interessenter, og Arkitekturpolitikken bliver til."

Første udkast er udsendt til interessenter

Relevante erhvervsdrivende og foreninger, herunder FBL-Holbæk har den 23. januar modtaget 1. udkast til Arkitekturpolitikken på 56 sider samt et screeningskema på 16 sider fra kommunen. Deadline for kommentarer var den 15. februar.

Efter den politiske førstebehandling herefter vil forslag til Arkitekturpolitikken blive sendt i offentlig høring. Det vil ifølge kommunens tidsplan ske i perioden marts, april, maj 2023.

Forsiden af 1. udkast til Holbæk Kommunes arkitekturpolitik viser et udsnit af det fredede Holbæk Seminarium. Det tager vi som et tegn på, at bevaring – og fredning har høj prioritet blandt politikerne.

Overordnet set er det et fint, fyldigt første udkast til den endelige Arkitekturpolitik.

Vi sætter pris på at komme så tidligt ind i forløbet midt under selve udarbejdelsen af teksten.

Den 15. februar har vi sendt vores kommentarer til kommunen. De er skrevet direkte ind i udkastet og omhandler primært:

- Forståelse af teksten

En del handler om, hvem teksten er rettet til. Det kniber flere steder, da ordet "vi" i udkastets 56 sider anvendes i flæng for kommunens administration, politikere, befolkningen i Holbæk Kommune og befolkningen i landet. "Vi" skal være entydigt. Kan og skal anvendes også i flæng. Vi har påpeget, at der i en Arkitekturpolitik ikke bør stå "kan" men altid "skal".

Nogle sætninger er svært forståelige og skal gøres enklere.

Hvor der anvendes særlige fagord, skal de forklares. De anvendte illustrationer, som skulle forklare begreberne i udkastet, er bestemt ikke nemme at aflæse, så dem har vi bedt om at få fjernet eller erstattet af nogle bedre.

- Forebyggelse af sociale skævheder i de nye byggerier:

Vi efterlyser en holdning til hvordan kommunen via arkitekturpolitikken kan forebygge gentagelser af miljøet i f.eks. Vangkvarteret.

- Om byggeri i landzone:

I udkastet lægger kommunen op til en langt større involvering og indflydelse på byggerier i landområdernes landzone, end vi har oplevet fra kommunens side tidligere. Det vil vi selvfølgelig sætte stor pris på og vil lige sikre os, at der ikke er tale om ønsker fremfor fakta. Vi har derfor spurgt, om der blæser ny vinde.

- Andre ting, bl.a.:

FBL-Holbæk har desuden gjort opmærksom på diverse faktuelle fejl i udkastet, bl.a. historien om Bedre Byggeskik.

Udover selve Arkitekturpolitikken, er der også udarbejdet et udmærket screeningsværktøj. I indledningen står:

"I tilknytning til arkitekturpolitikken er der derfor udarbejdet nærværende screeningsværktøj, der har til formål at omsætte arkitekturpolitikens målsætninger til konkrete vurderinger af kommende projekter, med udgangspunkt i de stedbundne kvaliteter, på det givne sted. Screeningsværktøjet er arkitekturpolitikens "fra ord til handling".

Screeningsværktøjet er primært administrationens

værktøj, men kommunen ser helst, at byggeriets aktører selv gennemgår det forud for ethvert byggeri- og anlægsprojekt.

Vi har ikke haft nævneværdige kommentarer til teksten og håber, at en sådan screening vil bidrage til konsensus aktører og kommune imellem såvel som byggerier, anlæg og stedsbundne kvaliteter imellem.

6. Retningslinier for solenergianlæg er vedtaget

Som vi nævnte i sidste nyhedsbrev, indsendte FBL-Holbæk et hørings svar i forbindelse med offentliggørelsen af forslaget til retningslinierne. Den 21. november 2022 blev forslaget vedtaget i kommunalbestyrelsen.

Ingen af vores gode forslag blev taget med. Det gjaldt tillige alle 10 hørings svar. Et enkelt men også vigtigt punkt i et af hørings svarene kom dog med i den endelige udgave. Det var fra beboergruppen Vallestrupvejen: "Der kan kun planlægges for solceller i kuperede områder, såfremt landskabets udformning positivt medvirker til at skjule solcelleanlægget".

7. Orø Præstegård er reddet

Præstegårdsanlægget set fra gården. Foto fra Holbæk Kommune

Orø Menighedsråd ansøgte sidste år Holbæk Kommune om tilladelse til at nedrive dele af præstegårdsanlægget ved Orø Kirke med henblik på at opføre en ny præstebolig et andet sted på matriklen.

FBL-Holbæk gjorde indsigelse, museet gjorde indsigelse, NordVestNyt dækkede historien, og politikerne sagde nej. Et kulturmiljø er blevet bevaret.

Der er nu nedlagt et såkaldt §14-forbud, som betyder, at ejeren intet må foretage sig, før der foreligger en lokalplan, og det bliver selvfølgelig en bevarende lokalplan. Holbæk Kommune har den 6. februar sendt screening for miljøvurdering for ny bevarende lokalplan til høring til FBL-Holbæk, Holbæk Museum og Miljøstyrelsen.

Den såkaldte screening består af 3 dokumenter:
En SAVE vurdering – om anlægget er frednings- eller bevaringsværdigt
En miljøvurdering – om landskabet omkring, om præstegårdshaven, om præstegårdens arkitektoniske udtryk m.fl.
Et naturtjek – om plante-og dyreliv i området og især om sjældne og udryddelsestruede arter.
Kommunens screening ser lovende ud. Men den skal selvfølgelig nærlæses, og FBL-Holbæk vil sende et hørings svar.
Høringsfristen er den 10. marts.

Bestyrelsen i FBL- Holbæk

Peter Sorenius, formand
Birgitte Degener, næstformand, nyhedsbreve
Lykke Mantzius Lykke, kasserer
Ole Peter Borch Nielsen, sekretær og arkivar
Niels Cruusberg Helgogaard, webmaster
Arbejdende suppleanter i bestyrelsen
Peter Korsgaard
Kristian Lund
Tommy Woxholt

Firmamedlemskaber:

Berkland ApS, Holbæk
Danbolig Holbæk v/Henrik Larsen
Gert Jørgensen VVS ApS, Holbæk
Holbæk Malerservice ApS v/Ole Larsen
Holbæk Rørmontage ApS
Holbæk Stadsarkiv
Holmegaard & Bertelsen ApS, Holbæk
Home Holbæk A/S v/Michael Jørgensen
Kullegaard A/S, Holbæk
Lene Floris Rådgivning, Holbæk
Lone Backs | arkitekter ApS, Holbæk
Mantzius Aps, Grevinge
MarcoPlan Byg A/S, Audebo
Snedkeren.dk v/ tømrermester Kristian Lund, Holbæk
Sparekassen Sjælland-Fyn A/S, Holbæk
Tømrerfirmaet Jørgen Hansen ApS, Gislinge
TJ Tømrerservice ApS, Audebo

